

Svetovna energetska trilema

Shema za sledenje, preobrazbo in opolnomočenje posameznikov pri energetskega prehodu

Sedaj je čas, da države, regije, mesta in skupnosti pokažejo vodstvene sposobnosti pri vpeljavi energetskega prehoda, kjer noben deležnik ne bo prezrt.

KAKO UPORABLJAMO SHEMA?

ENERGETSKA VARNOST

Odraža zmožnost države, da na zanesljiv način zadovoljuje trenutne in bodoče potrebe po energiji in da prenese pretrese v energetskega sistema ter se po njih hitro pobere z minimalnimi motnjami v oskrbi.

ENAKOPRAVNOST IN CENOVNA DOSTOPNOST ENERGIJE

Ocenjuje zmožnost države, da zagotovi univerzalen dostop do cenovno dostopne energije, ki je na voljo v izobilju in po poštenih cenah tako za domačo (gospodinjstva) kot za komercialno rabo (gospodarstvo).

OKOLJSKA TRAJNOST

Predstavlja prehod energetskega sistema države v smeri zmanjševanja in preprečevanja morebitne okoljske škode in vplivov podnebnih sprememb.

SHEMA SVETOVNE ENERGETSKE TRILEME

Svetovna energetska trilema je globalno priznana shema Svetovnega energetskega sveta (World Energy Council – WEC), ki se uporablja v več kot 120 državah za merjenje učinkovitosti energetskega sistema in spremljanje napredka glede na tri ključne dimenzije: energetska varnost, dostopnost in okoljska trajnost. Ta shema:

- **pomaga** deležnikom na ravni držav, mest in skupnosti definirati napetosti in kompromise med posameznimi dimenzijami trileme,
- skupnostim **zagotavlja** informacije pri uvajanju sprememb v politike glede vseh treh dimenzij z namenom pospeševanja energetskega prehoda,
- **prepoznava** voditelje, ki ponujajo rešitve za energetskega prehod, usmerjene k ljudem in
- **zagotavlja** dokazila o napredku v praksi, ki jih je mogoče uporabiti za prikaz vodstvenih ukrepov.

Metodologija trileme se nenehno razvija, saj zajema najnovejše razpoložljive podatke čim širšega obsega.

INDEKS SVETOVNE ENERGETSKE TRILEME

Indeks svetovne energetske trileme predstavlja oceno trenutne in pretekle pripravljenosti držav glede treh dimenzij trileme, kar omogoča preučevanje dolgoročnih trendov in izpostavljanje držav, ki so v posamezni dimenziji dosegle največji napredek. V izračun je dodana še četrta dimenzija, nacionalni kontekst, ki zajema bistvene razlike v institucionalnih in makroekonomskih dejavnikih v posamezni državi. Čeprav je uravnoteženje vseh treh dimenzij svetovne energetske trileme težavno, hkrati predstavlja temelj za napredek in uspeh, saj posamezne države tekmujejo med seboj in delijo pridobljena znanja na prednostnih področjih. Ko se pojavijo novi izzivi, se indeks prilagodi tako, da vključuje nove zadeve in vprašanja.

PRILAGODLJIVA SVETOVNA ENERGETSKA TRILEMA

Prilagodljivost Svetovne energetske trileme pomeni, da se okvir trileme priredi tako, da se na podlagi zbranih podatkov ter doprinosa lokalne ravni oblikuje prilagojeno in lokalizirano orodje za iskanje prave poti. Prilagodljiva trilema namesto primerjave uspešnosti simulira možne ukrepe politike v regiji. Z rešitvami, ki so trdno zasidrane znotraj okvira trileme, bodo projektni cilji vodili do varnega, pravičnega in trajnostnega energetskega prehoda.

NADGRADNJA SVETOVNE ENERGETSKE TRILEME

Nadgradnja (skalabilnost) svetovne energetske trileme razširja okvir trileme z nacionalne ravni na upravne enote znotraj države, vključno z regijo, občino ali sosesko. Kjer so na voljo pretekli podatki, se skalabilna trilema lahko uporabi za primerjavo napredka pri doseganju lokalnih ciljev energetskega prehoda. Proučevanje dolgoročnih trendov trileme na lokalni ravni lahko pomaga snovalcem politik pri uvajanju sprememb, ki upoštevajo vse elemente pravičnega prehoda.

